KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Dato: 11. januar 2016

Sag: SIF-15/05981-95

Sagsbehandler: /sem

Dankort Cost Study 2015

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har truffet afgørelse i undersøgelsen af omkostningerne ved driften af dankortet i 2014. Undersøgelsen følger af bekendtgørelse nr. 1475 af 22. december 2009 samt ændringsbekendtgørelse nr. 851 af 26. juni 2013.

Afgørelse

På baggrund af en samlet vurdering har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen fundet, at omkostningerne til driften af dankortsystemet udgjorde 489 mio. kr. i 2014.

Baggrund

Det følger af bekendtgørelsen, at der hvert andet år skal gennemføres en undersøgelse af driften af dankortsystemet. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har ansvaret for gennemførelsen af denne undersøgelse ifølge bekendtgørelens § 12, stk. 2.

Det bemærkes indledningsvist, at styrelsen har revideret omkostningsundersøgelsen siden sidste gennemførte undersøgelse i 2013. Revideringen bl.a. er foretaget på baggrund af KPMG's rapport fra 2013, hvor det blev anbefalet at foretage en vurdering af, om der skulle ske ændringer i opgørelsesmetoden. Den påtænkte revidering af omkostningsundersøgelsen blev varslet til Nets ved mail af 11. marts 2014. Det blev ligeledes tilkendegivet, at visse omkostningsposter på sigt kunne blive taget ud af omkostningsundersøgelsen.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 3, at de omkostninger der skal dækkes via abonnementsordningen, alene er omkostninger forbundet med driften af dankortsystemet, og at det kun er omkostninger, der relaterer sig til den fysiske handel, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 2. I betalingstjenestelovens § 6, nr. 3, defineres et betalingssystem som "et system til overførsel af midler med formelle og standardiserede rutiner og fælles regler for behandling, clearing eller afvikling af betalingstransaktioner."

Styrelsen har på denne baggrund indhentet omkostninger fra Nets og ti banker, heriblandt Nordea og Danske Bank, som tilsammen vurderes at udgøre ca. 70 pct. af den samlede brug af Dankortet. De ti bankers indberetning er efterfølgende blevet ekstrapoleret, således at omkostningerne afspejler samtlige bankers omkostninger.

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5000
Fax 4171 5100
CVR-nr. 10 29 48 19
EAN-nr. 5798000018006
kfst@kfst.dk
www.kfst.dk

ERHVERVS- OG VÆKSTMINISTERIET

Nedenfor er alene angivet hvilke poster i bankernes indberetningsskema, der ikke medregnes i den endelige beregning af omkostningerne samt begrundelsen herfor. Ved de poster som udelades som følge af styrelsens revidering af omkostningsundersøgelsen er der desuden angivet hvor meget disse poster beløber sig på ud fra bankernes indberetninger.

Øvrige omkostninger er således accepteret som en del af driften ved dankortsystemet. Tallene i parentes angiver det nummer omkostningsposten har i pengeinstitutternes indberetningsskema.

(1.3) Individuelt kortdesign
Indgår ikke i den samlede opgørelse, da servicen betragtes som en tillægsydelse, der ikke er nødvendig for driften af dankortsystemet, hvorfor omkostningerne hertil ikke kan betegnes som omkostninger til drift af dankortsystemet.

(3.2) og (10.2) Kontoudtog på papir
Indgår ikke i den samlede opgørelse, da servicen betragtes som en tillægsydelse, der ikke er nødvendig for driften af dankortsystemet.

Det følger at betalingstjenestelovens §§ 53 og 54, at pengeinstitutter skal stille kontooplysninger til rådighed for kunden på papir eller andet varigt medium. Det fremgår også af loven og Forbrugerombudsmandens sag om gebyr for kontoudtog (sagsnr. 10/00330), at pengeinstitutter kan aftale med forbrugeren, at oplysningerne gives elektronisk en gang om måneden.

Det ikke en betingelse for aftaleindgåelsen, at forbrugeren har adgang til internettet. På den baggrund medregnes de omkostninger, der er forbundet med elektroniske kontoudtog, og som kan henføres til driften af dankortet. Såfremt der benyttes kontoudtog på papir som medie, er det styrelsens vurdering, at der er tale om en ekstra service, og ikke en omkostning forbundet med dankortsystemets drift.

Nets har i den forbindelse gjort gældende i brev af 14. december 2015, at styrelsen som minimum bør inddrage alternativomkostninger for bankerne, givet at kontoudtog på papir var blevet udstedt som elektroniske kontoudtog. Styrelsen lægger til grund, at de indberettede omkostninger til elektroniske kontoudtog er retvisende som en del af bankernes omkostninger til transaktionsbehandling af dankorttransaktioner.

Pengeinstitutter kan opkræve et gebyr til dækning af de omkostninger, der er forbundet med kontoudtog på papir, og mange pengeinstitutter gør også dette i praksis, hvilke også indikerer, at der er tale om en tillægsydelse. Omkostninger til kontoudtog på papir bør derfor ifølge styrelsens vurdering ikke medregnes omkostningerne til driften af dankortsystemet.

Omkostningerne beløb sig til i alt [30-50] mio. kr. i 2014.

(3.4) eDankort autorisationsbehandling (datacentral)
Indgår ikke i den samlede opgørelse, da omkostningerne vedrører ikke-fysisk handel, som ikke er omfattet af omkostningsundersøgelsen.

(5.2) Indsigelsesbehandling fjernsalg
Indgår ikke i den samlede opgørelse, da omkostningerne vedrører ikke-fysisk handel, som ikke er omfattet af omkostningsundersøgelsen.

(8.2) og (13) Andel af netbankomkostninger
Indgår ikke i den samlede opgørelse, da servicen betragtes som en tillægsydelse, der ikke er nødvendig for driften af dankortsystemet.

I omkostninger medregnes elektroniske kontoudtog, samt kortaktivering via netbank. Det er styrelsens vurdering, at øvrige omkostninger relateret til drift af netbank ikke direkte kan henføres til dankortet, hvorfor disse ikke medregnes omkostningerne til driften af systemet.

Dertil kommer, at det står pengeinstitutter frit at opkræve et gebyr af kunden, for de generelle services som tilbydes (herunder netbank) til dækning af disse omkostninger, hvilket nogle pengeinstitutter allerede gør brug af.

Omkostningerne beløb sig til i alt [20-40] mio. kr. i 2014.

(9) og (14) Indtægter fra dankortindehavere og -forretninger
Indgår ikke i den samlede opgørelse, da det er styrelsens vurdering, at disse indtægter ikke er omfattet af bekendtgørelsen om beregning af det årlige abonnement. Abonnementsbetalingen fastsættes alene ud fra *omkostningerne* ved driften af dankortsystemet, hvorfor indtægter ikke medregnes i den endelige opgørelse.

Indtægterne beløb sig til i alt [20-40] mio. kr. i 2014.

Fremskrivningsfaktoren til beregning af den årlige abonnementsbetaling
Bankernes omkostninger udgør samlet set [320-340] mio. kr., mens Nets' indberettede omkostninger udgør [140-160] mio. kr. Bankernes omkostninger er reduceret med [40-60] mio. kr. som følge af styrelsens revidering af omkostningsundersøgelsen. De [40-60] mio. kr. udgør summen af posterne kontoudtog på papir, andel af netbankomkostninger og indtægter fra dankortindehavere og –forretninger.

De samlede omkostninger ved driften af dankortsystemet i 2014 er således 489 mio. kr., hvilket vil danne grundlag for den beregnede abonnementsbetaling i 2016 og 2017.

Nets har anført i brev af 14. december 2015, at styrelsens ændring i undersøgelsesmetoden danner grundlag for en suspendering af fremskrivningsfak-

toren, idet omkostningerne i 2012 og 2014 ikke er undersøgt ud fra samme præmisser når styrelsen i sidstnævnte udelader poster, der indgik i omkostningerne for 2012. Nets påpeger, at en indekseringsmetode alene kan anvendes ud fra omkostningsundersøgelser baseret på samme præmisser.

Styrelsen finder det ligeledes retvisende, at fremskrivningsfaktoren udregnes på baggrund af omkostningsundersøgelser, der er baseret på samme grundlag. Styrelsen har således lagt til grund, at beregningen af fremskrivningsfaktoren sker ud fra sammenlignelige omkostningsundersøgelser. Derfor har styrelsen i beregningen af fremskrivningsfaktoren udeladt de poster i omkostningsundersøgelsen i 2013, som også er udeladt i undersøgelsen for 2015.[1]

Omkostninger i 2012 (korrigeret)	549 mio. kr.
Omkostninger i 2014	489 mio. kr.
Procentvis forskel	-10,84 pct.
Årlig fremskrivningsfaktor $(1-0{,}1084)^{1/2}-1$	-5,57 pct.
Omkostninger fremskrevet til 2016 $489 \cdot (1-0{,}0557)^2$	436 mio. kr.
Omkostninger fremskrevet til 2017 $489 \cdot (1-0{,}0557)^3$	412 mio. kr.

Som følge heraf kan omkostningerne ifølge bekendtgørelsen fremskrives til 436 mio. kr. i 2016, hvoraf Nets kan opkræve en samlet abonnementsbetaling svarende til 85 pct. af dette beløb, dvs. 371 mio. kr. Det tilsvarende beløb i 2017 udgør 412 mio. kr., hvor Nets kan opkræve en samlet abonnementsbetaling svarende til 95 pct. af dette beløb, dvs. 391 mio. kr.

Styrelsen er bekendt med at Nets i årene 2014 og 2015 har valgt at benytte en lavere fremskrivningsfaktor end den beskrevne i bekendtgørelsen. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at det står Nets frit at opkræve en lavere abonnementsbetaling, bekendtgørelsen fastsætter et loft for den samlede abonnementsbetaling, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 5 og 6. Nets har i den forbindelse gjort gældende i brev af 14. december 2015, at Nets har en berettiget forventning om at nettoprisindekset fremover er den metode som skal benyttes som fremskrivningsfaktor, idet Nets benyttede denne i årene 2014 og 2015.

[1] Konkret er der set bort fra følgende poster i omkostningsundersøgelsen fra 2013 (i parentes er angivet hvilket nummer posterne havde i indberetningsskemaet fra 2013): Øvrige direkte relaterede omkostninger til salgs-/markedsførings-/informationsaktiviteter, kortproduktion / -stamdata, transaktionsbehandling, kundeservice og kortadministration, misbrug og indsigelser, produktadministration og øvrige direkte omkostninger (1.4, 2.6, 3.5, 4.3, 5.5, 6.2, 7.2, 10.4, og 11.2); kontoudtog på papir (3.2 og 10.2); indirekte omkostninger (8 og 13); indtægter fra dankortindehavere og dankortforretninger (9 og 14).

Styrelsen bemærker hertil, at Nets til hver en tid frivilligt kan benytte en fremskrivningsfaktor, der medfører en lavere abonnementsbetaling end den som følger af bekendtgørelsen, jf. ovenfor. Det forhold, at Nets frivilligt har valgt en sådan fremskrivningsfaktor, kan dog ikke medføre en berettiget forventning om, at den i bekendtgørelsen fastsatte fremskrivningsmodel ikke længere er gældende.

Klagevejledning
Styrelsens afgørelse er truffet med hjemmel i betalingstjenestelovens § 98, stk. 1. Nets kan klage over afgørelsen til Konkurrenceankenævnet, jf. betalingstjenestelovens § 98, stk. 3, samt konkurrencelovens § 20. Klagen skal indgives senest 4 uger efter afgørelsen er meddelt Nets, jf. konkurrencelovens § 20, stk. 2. En eventuel klage skal sendes til Konkurrenceankenævnet, Sekretariatet, Kampmannsgade 1, 1780 København V, sammen med et klagegebyr på 5.000 kr. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen eller Konkurrenceankenævnet kan tillægge en klage opsættende virkning, jf. betalingstjenestelovens § 98, stk. 5.

Med venlig hilsen

Martin Nyvang